

UNIT-1

૧. નાટકનો અર્થ સમજાવી તેના પ્રકારો જણાવો.
૨. શેરી નાટક કેવી રીતે ભજવાય છે ?
૩. માઈમ કઈ રીતે ભજવાય છે ?
૪. એકપાત્રીય અભિનય કેવી રીતે ભજવાય છે ?
૫. રોલ-પ્લે કેવી રીતે ભજવાય છે ?
૬. શેરી નાટક માટે કેવા વિષયો લઈ શકાય ?
૭. વર્ગખંડમાં પ્રહસન નાટક શા માટે જરૂરી છે ?
૮. કલા એટલે શું ? કલાની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
૯. શિલ્પકલા એટલે શું ?
૧૦. નૃત્ય એટલે શું ?
૧૧. ચિત્ર એટલે શું ? ચિત્રને તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.
૧૨. કલા એ અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાનું અભિન્ન અંગ છે- સમજાવો.
૧૩. દશ્યકલા એ ચિત્ર કરતા કઈ રીતે ભિન્ન છે ?
૧૪. શિલ્પકલામાં કેવા પ્રકારની સામગ્રીનો ઉપયોગ થઈ શકે ?

UNIT-2

૧. ભારતીય નાટ્ય કલાના ક્ષેત્રે શ્રીભરતમુનિનું યોગદાન વર્ણવો.
૨. નાટ્યકાર અને ગુજરાતી રંગભૂમીના અભિનેતા (પ્રણેતા) શ્રીજયશંકર સુંદરીનું નાટ્ય ક્ષેત્રે પ્રદાન વર્ણવો.
૩. લતા મંગેશકરનું ભારતીય સંગીતક્ષેત્રે પ્રદાન તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.
૪. પ્રસિદ્ધ વાંસળી વાદક શ્રીહરિપ્રસાદ ચૌરસિયાનું ભારતીય સંગીતક્ષેત્રે પ્રદાન વર્ણવો.
૫. ભારતના પ્રખ્યાત ચિત્રકાર શ્રીરામ રવિવર્માનું ચિત્રકલાના ક્ષેત્રમાં યોગદાન જણાવો.
૬. ગુજરાતના કલાગુરુ શ્રી રવિશંકર રાવળનું ચિત્રકલાના ક્ષેત્રમાં પ્રદાન જણાવો.
૭. પ્રસિદ્ધ નૃત્યકાર મૃણાલીની સારાભાઈનું Classical Dance ક્ષેત્રે પ્રદાન વર્ણવો.
૮. નૃત્યકાર શ્રી બિરજુ મહારાજનું નૃત્યમાં પ્રદાન તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.
૯. ભરતમુનિ દ્વારા સૂચિત અભિનયના પ્રકાર જણાવો.

UNIT-3

૧. કલાનો વિનિમય શિક્ષણની અસરકારકતા વધારે છે. કલાપ્રેમી શિક્ષક તરીકે તમારા વિચાર રજૂ કરો.
૨. શિક્ષણની પ્રક્રિયામાં નાટક કેવી રીતે ઉપયોગી છે ?
૩. નાટકની અસરકારકતા વધારવા માટે ક્યા-ક્યા મુદ્દા ધ્યાનમાં રાખશો ?
૪. અસરકારક શિક્ષણ સંદર્ભે નાટકનો ઉપયોગ કરતી વખતે કેવા મુદ્દા ધ્યાનમાં રાખશો ?
૫. અસરકારક શિક્ષણ સંદર્ભે કલાનો ઉપયોગ કરતી વખતે કેવા મુદ્દા ધ્યાનમાં રાખશો ?
૬. શિક્ષક તરીકે નાટકની પસંદગીમાં શું સાવચેતી રાખશો ?
૭. સંવાદ લેખનનું માળખું સમજાવો.
૮. તમારા વિષયમાં કોઈ ક સૈક્ષમિક મુદ્દાનું કલાના સ્વરૂપમાં પ્રસ્તુતીકરણ કરો.
૯. વિષયવસ્તુનું કલા સ્વરૂપમાં પ્રસ્તુતીકરણ અર્થે કલાના ક્યા પ્રકારોનો ઉપયોગ થઈ શકે ?
૧૦. તમારા વિષયમાં કલા સ્વરૂપે પ્રસ્તુતીકરણ થઈ શકે તેવા ચાર મુદ્દા નોંધો.

UNIT-4

૧. ચિત્રનો ઉપયોગ વર્ગશિક્ષણમાં કેવી રીતે કરી શકાય ?
૨. વર્ગશિક્ષણમાં ચિત્રનો ઉપયોગ ક્યા ક્યા કરી શકાય ?
૩. તમારા વિષયમાં ચિત્રનો ઉપયોગ કરી વર્ગશિક્ષણ થઈ શકે તેવા શૈક્ષણિક મુદ્દાની યાદી આપો.
૪. “બેટી બચાવો” વિષય આધારિત ચિત્ર રજૂ કરો.
૫. “મહિલા સશક્તિકરણ” પ્રસ્તુત કરતું ચિત્ર દોરો.
૬. “વૃક્ષ : આપણો પરમ મિત્ર” માટેની ચિત્રાત્મક રજૂઆત કરો.
૭. “પર્યાવરણ વાદી બનો”ની ચિત્રાત્મક રજૂઆત કરો.
૮. શિક્ષણકાર્યમાં સંગીતનો ઉપયોગ કેવી રીતે થઈ શકે ?
૯. કઠપૂતળીનો વર્ગખંડમાં ઉપયોગ કરી શકાય તેવા શૈક્ષણિક મુદ્દા આપો.
૧૦. તમારા વિષયમાં રંગોળીનો ઉપયોગ ક્યા ક્યા કરી શકાય ?
૧૧. “પાણી બચાવો” વિષય પર પોસ્ટર તૈયાર કરો.
૧૨. “સ્વચ્છતા ત્યા પ્રભુતા” વિષય પર પોસ્ટર તૈયાર કરો.
૧૩. “પ્રદૂષણ” વિષય પર પોસ્ટર તૈયાર કરો.
૧૪. “ઈ-વિશ્વ” પર પોસ્ટર તૈયાર કરો.
૧૫. તમારા વિષયવસ્તુના શિક્ષણકાર્યમાં ફોટોગ્રાફીનો ઉપયોગ ક્યા કરી શકાય ?

૧૬. તમારા વિષયવસ્તુના શિક્ષણકાર્યમાં વિડિયોગ્રાફીનો ઉપયોગ ક્યા કરી શકાય ?
૧૭. ફોટોગ્રાફીનો ઉપયોગ કરી શકાય તેવા બે શૈક્ષણિક મુદ્દા આપો.
૧૮. વિડિયોગ્રાફીનો ઉપયોગ કરી શકાય તેવા બે શૈક્ષણિક મુદ્દા આપો.
૧૯. પોસ્ટરની બનાવટમાં ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેવા વિવિધ માધ્યમો જણાવો.

EPC-2 Drama and Art in Education

• **Unit-1**

1. Explain the term ‘Drama’ and state its types.
2. How is street play enacted?
3. How is mime performed?
4. How is mono-act performed?
5. How is role-play performed?
6. What kind of subjects can be taken for enactment of street play?
7. What is the need of farcical play in the classroom?
8. What is meant by ‘Art’? Explain in detail the concept of Art.
9. What is meant by Sculpture?
10. What do you understand by ‘Dance’?
11. What is meant by ‘Painting’? Explain in your own words.
12. “Art is an inevitable part of teaching learning process”. Explain it.
13. Explain the difference between ‘Painting’ and ‘Visual Art’.
14. Which type of material can be used in Sculpture?

• **Unit-2**

1. Explain the contribution of Shri Bharat muni in Indian Dramatics.

2. Explain the contribution of Shri Jay Shankar Sundri as the dramatist and promoter in Gujarati Theatre.
3. Write in your own words the contribution of Lata Mangeshkar in the field of Music.
4. Explain the contribution of the great flute player Shri Hariprasad Chaurasiya.
5. Explain the contribution of famous painter Shri Raja Ravi Verma in Painting.
6. Explain the contribution of 'Kalaguru' Shri Ravishankar Raval in the field of Painting.
7. Explain the contribution of famous dancer Mrinalini Sarabhai in the field of Classical Dance.
8. Explain the contribution of Shri Birju Maharaj in the field of Dance.
9. Mention different types of techniques as stated by Bharat muni.

• **Unit-3**

1. "Use of art increase the effectiveness of education". In this context share your thoughts as an art loving teacher.
2. How is drama useful in educational process?
3. Which points should be taken care of to increase the effectiveness of drama?
4. In contexts of effective teaching which points should be taken care of while preparing Drama?
5. In contexts of effective teaching which points should be taken care of while preparing Art?
6. As a teacher what are the points you should consider while selecting a Drama?
7. Explain the structure of script writing.
8. Select any one teaching point of your subject and represent the same in the form of Art.

9. Which type of art can be used to represent teaching point in art form?
10. Write about four teaching points of your subject which can be represented in Art form?

- **Unit 4**

1. How can painting be used in classroom teaching?
2. What are the areas where paintings can be used in classroom teaching?
3. Enlist the teaching points which can be taught using painting?
4. Draw a picture on “SAVE GIRL CHILD”.
5. Draw a picture on “WOMEN EMPOWERMENT”.
6. Draw a picture on “TREES: OUR BEST FRIEND”.
7. Draw a picture on “AWARENESS ON ECO-FRIENDLINESS”.
8. How music can be used in the process of teaching?
9. Explain some points where puppetry can be used for classroom teaching?
10. Where in your subject can you use Rangoli in teaching process?
11. Make a Poster on “SAVE WATER”.
12. Make a poster on “GOD DWELLS WHERE THERE IS CLEANLINESS”.
13. Make poster on “POLLUTION”.
14. Make a poster on “E-WORLD”.

15. Where can you use photography in your subject in the process of teaching?
16. Where can you use Videography in your subject in the process of teaching?
17. Give two teaching points of your subjects where you can use photography.
18. Give two teaching points of your subjects where you can use Videography.
19. What are the different mediums which can be used in making a poster?